

Ked' rozhoduje posledná guľa

21.8.2026 - | Mestská časť Bratislava - Petržalka

V petržalskom Rančíku zasväcuje Jana Lazarová milovníkov pétanque do tajov slávnej francúzskej hry.

Kovová guľa sa odrazí od štrku, krátko poskočí a zastaví sa len niekoľko centimetrov od malej drevenej guľôčky (mimochoďom, volá sa cochonnet, teda „prasiatko“). Na prvý pohľad sa zdá, že je rozhodnuté. O chvíľu však ďalší hráč jediným presným hodom súperovu guľu odstreľí nabok. Náhodný divák možno ani netuší, čo sa práve stalo, no skúsení hráči vedia, že práve sledovali ukážku dokonalej taktiky. Pétanque totiž zďaleka nie je len nudnou hrou francúzskych dôchodcov.

Na Slovensku patrí pétanque stále medzi menej známe športy. Väčšina ľudí ho pozná skôr z francúzskych filmov alebo možno z mestských parkov, kde sa pri kovových guľiach stretávajú priatelia. Táto zdánlivo pohodová disciplína je však v skutočnosti organizovaný šport so všetkým, čo k tomu patrí – s európskymi a svetovými šampionátmi, trénermi a reprezentantmi.

Pri jeho rozvoji na Slovensku stála Jana Lazarová – niekdajšia prezidentka Slovenskej federácie pétanque, reprezentačná trénerka a zakladateľka Pétanque Akadémie Univerzum – ktorá má svoje zázemie aj v reštaurácii Rančík v Petržalke. Už takmer tri desaťročia sa Jana snaží presvedčiť Slovákov, že šport, ktorý vznikol vo Francúzsku pred vyše sto rokmi, má miesto aj u nás.

Láska na prvý hod

Jej vášeň sa, paradoxne, nezrodila na športovisku. *„Ked' som prvý raz prišla do Francúzska na pobyt do kláštora, hrali tam pétanque. Vyskúšala som si ho a okamžite som sa doňho zamilovala,“* smeje sa. Prezrádza, že k tomuto športu ju priviedol francúzsky zenový majster Kaisen, jeho veľký priaznivec. Práve on podnietil svojich slovenských žiakov, aby v roku 1994 založili Slovenskú federáciu pétanque.

Spočiatku fungovala len veľmi skromne. *„V podstate sme sa zišli a hrali len vtedy, keď prišiel majster Kaisen na Slovensko, alebo keď sme za ním vycestovali do Francúzska,“* hovorí Lazarová – a tak sa to v roku 2000 rozhodla zmeniť. Prevzala prezidentskú funkciu a začala okolo seba zhromažďovať nadšencov. Spočiatku ich bolo len zopár. *„Snažila som sa nájsť nejakých hráčov. Väčšinou to boli moji kamaráti. Stretávali sme sa a hrávali.“* Zlom prišiel o rok neskôr.

Na turnaji organizovanom Francúzsko-slovenskou obchodnou komorou sa stretli ľudia, ktorí sa neskôr stali základom novej slovenskej pétanque komunity. Patril k nim aj Tomáš Šedivý, známy skôr ako Lasky, spevák z Pary, no predovšetkým jeho otec Ľuboš Šedivý, ktorý v roku 2003 prevzal funkciu prezidenta. *„Hneď sa pre to nadchol. Vytvorili sme nové stanovky, nové prezídium, požiadali sme o členstvo v medzinárodnej federácii FIPJP a v Európskej konfederácii pétanque. Bol to nesmierne aktívny človek! Škoda, že už nie je medzi nami.“*

Dostaň prasiatko!

Ak by sme to chceli veľmi zjednodušiť, pétanque spočíva v hádzaní kovových guľí čo najbližšie k malej drevenej guľôčke, cochonnet, čiže „prasiatko“. Háďže sa z kruhu (kedysi sa kreslil, dnes si hráči na zem kladú kruh z plastu). Do vzdialenosti 6 až 10 metrov sa najprv hodí „prasiatko“ a následne sa hráči jednotlivých mužstiev (najčastejšie trojčlenných) snažia trafiť kovové guľe čo najbližšie k nemu. Vyhráva družstvo, ktorého guľe sú po skončení hry bližšie. Každý tím hrá so šiestimi guľami. Keď ich odhádza a udelia sa body, začína sa nová hra. Zápas sa hrá do trinástich bodov.

„Turnaje sa v našom regióne hrajú na časový limit – zapíska sa na začiatok, hrá sa 40-50-60 minút – podľa toho, aký typ súťaže sa hrá. Keď limit vyprší, zapíše sa skóre,“ vysvetľuje Lazarová.

„Pétanque je fascinujúci tím, že sa zdá strašne jednoduchý, ale je v ňom neuveriteľne veľa taktiky a stratégie,“ hovorí. Každý hráč má svoju funkciu – niektorí sú špecialisti na presné umiestňovanie gúľ, iní zasa excelujú v odstreľovaní tých súperových.

Každý hod mení situáciu. *„Stav hry sa ráta až od chvíle, keď sa zastaví posledná guľa. Dovtedy neviete, kto vyhrá,“* hovorí Lazarová a dodáva: *„Mnohí prirovnávajú pétanque ku curlingu. V oboch športoch totiž nerozhoduje iba technika, ale aj schopnosť premýšľať niekoľko krokov dopredu.“*

Tráva je pre kone

Možno si povieť – čo sa už len dá pri pétanque natrénovať? No – je toho dosť. *„Tréning vždy začíname rozcvičkou – od prstov na rukách, cez zápästia, lakty, ramená, chrbticu až po chodidlá. Pétanque vyzerá jednoducho, ale zapája množstvo svalov, o ktorých ste ani nevedeli.“*

Dôležitý je správny postoj, držanie gule, koordinácia pohybov aj práca zápästia. *„Každý máme inú stavbu tela. Snažím sa preto prispôbiť techniku konkrétnemu človeku, aby sa pri hádzaní cítil prirodzene a bol čo najefektívnejší,“* hovorí Lazarová, ktorá práve individuálny prístup považuje za jednu z najdôležitejších úloh trénera. Zvyšok je už len vytrvalé opakovanie. Ak chcete byť dobrý, musíte mať jednoducho „nahádzané“.

Pétanque môžete hrať takmer všade, no *„Francúzi hovoria: Môžete to hrať aj na trávě, ale tráva je skôr pre kone,“* smeje sa Lazarová. Najlepším podkladom je vraj štrkopiesok alebo makadam. V Bratislave patrí k obľúbeným miestam na hranie Sad Janka Kráľa, kde nájdete aj Národný guľodrom. Ihrisko na pétanque otvorila mestská časť aj pri Dennom centre seniorov na Vyšehradskej .

Nohami na zemi

Pétanque vznikol v roku 1901 v juhofrancúzskom meste La Ciotat z provenšálskej hry (doslova Jeu Provençal), pri ktorej sa hádzalo s rozbehom. Legenda hovorí, že jeden z hráčov dostal reumu a behanie mu robilo problémy. Keď fňukal, že si už nezahrá, jeho priateľ – zhodou okolností beznohý – ho preto nahovoril, aby jednoducho zmenili pravidlá – a hádzali bez rozbehu, s nohami pevne na zemi. Práve tento postoj dal novému športu aj meno – z francúzskeho spojenia pieds tanqués – nohy pevne zapreté – sa stal pétanque.

Za viac než sto rokov sa pravidlá veľmi nezmenili. Veľkým snom zostáva dostať pétanque medzi olympijské športy. *„Pracuje sa na tom už dlhé roky. Veríme, že raz sa to podarí,“* hovorí Lazarová, no jedným dychom doplní, že najväčším problémom je zrejme atraktivita. Pre diváka, ktorý šport nepozná, totiž ide len o hádzanie rovnakých strieborných gúľ k jednej drevenej. Preto sa zvažuje, že by pre lepšiu prehľadnosť boli gule na pétanque farebné.

Slovenská rarita

Keďže pétanque sa hrá najčastejšie vonku, jedným z jeho najväčších prekážok je počasie. Turnajová sezóna na Slovensku sa končí na jeseň, ďalšie mesiace hráči prakticky netrénujú – čo je v súťažiach nevýhodou oproti hráčom z regiónov s priaznivejším podnebím, ako napríklad južné Francúzsko.

Našťastie, tento hendikep výrazne zlepšilo otvorenie krytej haly v obci Horný Bar. Vznikla prestavbou bývalej konskej haly a ide vraj o unikát nielen na Slovensku. *„Je to absolútna rarita. V celej strednej a východnej Európe podobná hala prakticky neexistuje,“* hovorí hrdo Lazarová, ktorá za projektom stojí. Hneď po otvorení hala „zachránila“ regionálne kolo Slovenskej ligy klubov, ktoré

sa pre nepriaznivé počasie takmer nekonalo.

Akadémia pre hráčov

V roku 2022 si Jana Lazarová splnila ďalší sen. Založila Pétanque Akadémiu Univerzum. *„Celé roky bolo mojím snom mať školu pétanque a odovzdávať ďalej všetko, čo som sa naučila,“* hovorí. Dnes akadémia funguje na viacerých miestach Slovenska. Organizuje tréningy pre registrovaných pétanquistov – za dva roky vychovala zo dvadsať licencovaných hráčov –, kurzy pre úplných začiatočníkov aj firemné podujatia.

Hoci členská základňa nie je veľká, slovenskí hráči pravidelne štartujú na vrcholných podujatiach. *„Každý rok máme reprezentáciu na majstrovstvách Európy alebo sveta,“* hovorí. Historicky prvý ženský tím reprezentoval Slovensko už v roku 2003. Na majstrovstvách Európy skončil na jedenástom mieste, čo patrí medzi najlepšie výsledky v histórii. V pétanque dominujú tradičné krajiny ako Francúzsko či Španielsko, no čoraz výraznejšie sa presadzujú aj ázijské štáty.

Finančne nenáročný

Pétanque patrí medzi tých málo športov, v ktorých môže bez problémov súperiť dieťa s rodičom, žena s mužom. Rozhoduje totiž presnosť, nie fyzická sila. *„Je to perfektná aktivita, pretože starý rodič môže hrať spolu s vnukom. Dieťa môže pokojne poraziť dospelého. Takých športov veľa nie je.“*

Pétanque nie je drahý šport. Súťažné gule stoja približne 150 eur, pričom kvalitná sada vydrží aj dve desaťročia. Existujú aj lacnejšie rekreačné verzie, s ktorými si môže zahrať prakticky každý. Dôležitejšie než cena výbavy je výber správnej veľkosti a hmotnosti. Oficiálne gule vážia od 650 do 800 gramov. Každý hráč si ich vyberá podľa veľkosti dlane, techniky aj fyzických dispozícií. *„Po celodennom turnaji človek nahádže celé kilogramy. Aj preto záleží na každom grame.“*

Počas rozhovoru sa Jana Lazarová často vracia k jednej myšlienke. Pétanque podľa nej nie je iba súťaž. Je spôsobom, ako vytvárať komunitu. Aj preto akadémia organizuje dni otvorených dverí, ukážkové tréningy či stretnutia pre verejnosť. Každú stredu si môže do Rančíka prísť zahrať prakticky ktokoľvek. Niektorí zostanú pri jedinom popoludní, iní objavia šport na celý život.

Martina Štefániková

Celý článok j súčasťou letného vydania samosprávnych novín **Naša Petržalka**.

<https://www.petrzalka.sk/2026-08-21-ked-rozhoduje-posledna-gula>